

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТАМГЫН ГАЗАР
ПАРЛАМЕНТЫН СУДАЛГАА,
ХӨГЖЛИЙН ХҮРЭЭЛЭН

ГАДААДЫН ЗАРИМ ОРНЫ ЗАЛУУЧУУДЫН ХӨГЖЛИЙГ ДЭМЖИХ, ЭРХИЙГ
ХАМГААЛАХ ҮНДЭСНИЙ ХУУЛЬ ТОГТООМЖУУДЫН МЭДЭЭЛЭЛ ЛАВЛАГАА

Судалгааны төрөл: Мэдээлэл лавлагаа
Судалгааны код: СТ-24/413
Хугацаа: 2024.12.19

ЗАХИАЛАГЧ: УИХ-ын гишүүн М.Ганхүлэг

Хянасан: ПСХХ-ийн Эрдэмтэн нарийн бичгийн дарга Д.Онолт

Судалгаа удирдсан: ПСХХ-ийн Судалгааны хэлтсийн дарга П.Түмэнцэцэг

Судлаач: Б.Батцэцэг, Э.Дашзэгвэ, Д.Жигваагүнсэл,
О.Нарантуяа, Р.Оргилмаа

Улаанбаатар хот, 2024

УДИРТГАЛ

УИХ-ын гишүүн М.Ганхүлэгийн захиалгаар “Гадаадын зарим орны залуучуудын хөгжлийг дэмжих, эрхийг хамгаалах үндэсний хууль тогтоомжуудын мэдээлэл лавлагаа”-г Парламентын судалгаа, хөгжлийн хүрээлэнд гүйцэтгэв.

Мэдээлэл лавлагааны зорилго: Улс орнуудын залуучуудын хөгжлийг дэмжих, эрхийг хамгаалах хууль тогтоомж, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх албан ба албан бус тогтолцооны талаар мэдээлэл лавлагаа бэлтгэх.

Мэдээлэл лавлагааны хамрах хүрээ, бүтэц: Захиалагчаас ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу гадаадын 33 улсын “Залуучуудын хөгжлийг дэмжих, эрхийг хамгаалах үндэсний хууль тогтоомж”-ууд, тэдгээрийн зохицуулах зүйл, залуучуудын талаар баримтлах бодлого, тогтолцооны мэдээлэл лавлагааг дараах асуудлын хүрээнд гаргав. Үүнд:

1. Залуучуудын хөгжлийг дэмжих, эрхийг хамгаалах үндэсний хууль бий эсэх;
2. Залуучуудын хөгжлийг дэмжих, эрхийг хамгаалах үндэсний бодлого, төлөвлөгөө бий эсэх;
3. Залуучуудын хөгжлийг дэмжих, эрхийг хамгаалах үндэсний тогтолцооны тухай.

Судалгааны бүтцийн хувьд улс тус бүрийн мэдээллийг хүснэгтээр харуулж, холбогдох эшлэл, эх сурвалжийг зүүлт хэлбэрээр оруулсан болно. Тухайн холбогдох хууль, бодлогын баримт бичиг, байгууллагын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг холбоосоор нэвтэрч үзэх боломжтой.

Судалгааны арга зүй: Судалгааг тухайн улсын холбогдох хууль тогтоомж болон Европын Комисс, Залуучуудын бодлогын лаборатори (Youth Policy Labs) зэрэг олон улсын байгууллагын судалгааны ажлын тайлан, зөвлөмж болон бусад байгууллага, эрдэмтэн судлаачдын бүтээлд судалгааны захиалга болон удирдамжид заасан чиглэлийн дагуу холбогдох мэдээллийг харьцуулан судлах, нэгтгэн дүгнэх арга зүйг ашиглан гүйцэтгэв.

Түлхүүр үг: *Залуучууд, залуучуудын талаар баримтлах бодлого, Залууст чиглэсэн үйл ажиллагаа*

Keywords: *Youth, Youth Policy, Youth Work*

ХУРААНГУЙ

Мэдээлэл лавлагаанд хамруулсан 33 улсын залуучуудтай холбоотой хууль тогтоомж, бодлого, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх тогтоолцоог харьцуулан үзэхэд тухайн улс орон бүр өөр өөрийн онцлогтой, харилцан адилгүй зохицуулалттай байдаг байна. Тухайлбал:

Бельги, Герман, Солонгос, Финлянд зэрэг 24 орон залуучуудын эрхийг хамгаалах, хөгжлийг дэмжих талаар бие даасан хуультай. Их Британи, Дани, Франц, Польш, Португал, Чех, Унгар, Мальт, Швед, Сингапур зэрэг орнуудад залуучуудын хөгжлийг дэмжих, эрхийг хамгаалах чиглэлийн бие даасан хууль байхгүй боловч тухайн асуудлыг бусад төрлийн хууль тогтоомжийн хүрээнд эсхүл бодлогын баримт бичгийн хүрээнд зохицуулдаг. Австри, Словак, Словени зэрэг улсуудад залуучуудын стратеги, бодлого боловсруулах тусгай бүтэц, байгууллагууд ажилладаг байна. Харин Исланд Улсад Залуучуудын хуультай боловч залуучуудын талаар баримтлах үндэсний хэмжээний нэгдсэн бодлого байдаггүй ажээ.

ГАДААДЫН ЗАРИМ ОРНЫ ЗАЛУУЧУУДЫН ХӨГЖЛИЙГ ДЭМЖИХ, ЭРХИЙГ ХАМГААЛАХ ҮНДЭСНИЙ ХУУЛЬ ТОГТООМЖУУДЫН МЭДЭЭЛЭЛ ЛАВЛАГАА

	Улс орнууд	Үндэсний хууль тогтоомж, бодлогын баримт бичгүүд
1	Бельги	<p><u>Фламандын нийгэмлэг (Flemish Community):</u></p> <p>Залуучууд, хүүхдийн эрхийн бодлого, залуучуудын үйл ажиллагааг дэмжих тухай зарлиг ¹ (Youth Decree of 23 November 2023) нь залуучуудын бодлогын арга хэрэгслийг боловсруулах, Фландерсийн бүс нутгийн болон дэд бүсийн түвшинд залуучуудын байгууллагуудын үйл ажиллагааг дэмжих гол баримт бичиг болж байна. Зарлигаар хүүхэд, залуучуудын эрх талаар баримтлах бодлогыг тодорхойлсон бөгөөд 12 бүлэг, 72 зүйлтэй.</p> <p><u>Францын нийгэмлэг (French Community):</u></p> <p>Залуучуудын тухай бие даасан хууль одоогоор байхгүй. Гэвч залуучуудын бодлогыг олон нийтийн түвшин хэрэгжүүлэхтэй холбоотой 5 тогтоол байдаг.</p> <p>Үүнд: <i>3 тогтоолыг нь Залуучуудын хэлтэс хариуцан удирддаг.</i></p> <p>1. Залуучуудын төвүүд, залуучуудын дотуур байр, залуучуудын мэдээллийн төвүүд холбоотой тогтоол ² (décret déterminant les condition d'agrément et de subventionnement des maisons de jeunes, centers de rencontres et d'hébergement et centers d'information des jeunes) et de leurs fédérations);</p>

¹ Decreet over het jeugd- en kinderrechtenbeleid en de ondersteuning van het jeugdwerk (citeeropschrift: "Jeugddecree van 23 november 2023") <https://n9.cl/jeswwx>

² <https://n9.cl/9lmig>

		<p>2. Залуучуудын байгууллагын талаарх тогтоол³ (décret fixant les condition d'agrément et d'octroi de subventions aux Organizations de Jeunesse);</p> <p>3. Залуучуудын чуулга уулзалт, форум зохион байгуулах тухай тогтоол⁴ (décret instaurant un Forum des jeunes).</p> <p><u>Хүүхэд, залуучуудын асуудлыг хамаарах 2 тогтоол:</u></p> <p>4. Сургуулиудын чөлөөт үйл ажиллагааг зөвшөөрөх, дэмжих тогтоол (décret relatif à la reconnaissance et au soutien des écoles de devoirs, 2004.04.28);</p> <p>5. Амралтын төвүүдийн үйл ажиллагаатай холбоотой тогтоол⁵ (Décret relatif aux centres de vacances-1999.05.17) Тогтоолын сургалтын хэсгийг Залуучуудын хэлтэс хариуцан ажилладаг.</p> <p><u>Герман хэлтнүүдийн нийгэмлэг (German-speaking Community):</u></p> <p>Залуучуудыг дэмжих тухай тогтоол⁶ (Dekret vom 6. Dezember 2011 zur Förderung der Jugendarbeit)-оор герман хэлтнүүдийн нийгэмлэгийн залуучуудын бодлогын үндсэн зарчмуудыг тодорхойлсон. Тогтоолд залуучуудын үйл ажиллагаа, түүний төрөл, ангилал, тодорхойлолт, хамрах хүрээ, санхүүжилт зэргийг зохицуулжээ. Энэхүү тогтоол нь залуучуудын асуудлаарх салбар дундын стратеги төлөвлөгөөг хууль тогтоомж тус бүрээр батлан хэрэгжүүлж, залуучуудын асуудлаарх салбар хоорондын хамтын ажиллагааны нэгдмэл, цогц арга барилыг бий болгох анхны алхам болсон.</p>
2	Болгар	<p>Залуучуудын тухай хууль⁷ (Закон за младежта) нь залуучуудын үндэсний бодлогыг төлөвлөх, удирдах, санхүүжүүлэх үндсэн зарчмуудыг тодорхойлсон. Хууль нь 2012.04.31-нд батлагдсан бөгөөд 2022 онд нэмэлт, өөрчлөлт орсон. 7 бүлэг, 47 зүйлтэй.</p>
3	Чех	<p>Залуучуудын асуудлыг зохицуулсан бие даасан хууль одоогоор байхгүй. Гэвч залуучуудын бодлогын асуудлыг боловсрол, эрүүл мэнд зэрэг салбар дундын бодлогод ямар нэг хэлбэрээр тусгадаг. 2022 онд Парламентын Төлөөлөгчдийн танхимын Залуучуудын дэд хороонд Залуучуудыг дэмжих тухай хуулийн төслийг боловсруулах талаар хэлэлцүүлэг өрнүүлж байсан.⁸</p>
4	Дани	<p>Тус улсад залуучуудын асуудлыг хариуцсан яам, агентлаг, бие даасан хууль байдаггүй. Харин залуучуудын бодлогыг Хүүхэд, боловсролын яам, Нийгмийн асуудал, дотоод хэргийн яам, Эрүүл мэндийн яам гэх мэт салбар холбогдох салбарт нэгтгэсэн байдаг. Мөн нийгмийн үйлчилгээг орон нутгийн түвшинд хотын захиргаа хариуцдаг учраас хүүхэд, залуучуудын бодлогыг боловсруулан хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.⁹</p>

³ https://etaamb.openjustice.be/fr/decret-du-19-mai-2004_n2004029229.html

⁴ https://etaamb.openjustice.be/fr/decret-du-03-mai-2019_n2019014771.html

⁵ https://gallilex.cfwb.be/sites/default/files/imports/28805_000.pdf

⁶ Dekret vom 6. Dezember 2011 zur Förderung der Jugendarbeit <https://n9.cl/ea0jw>

⁷ Болгар Улсын Залуучуудын тухай хууль: Закон за младежта <https://n9.cl/12ssz>

⁸ Youth Policy Governance <https://n9.cl/hazj3>

⁹ Youth Policy Governance <https://n9.cl/rujqmm>

5	Герман	<p>Нийгмийн хууль, VIII дэвтэр - Хүүхэд, Залуучуудын үйлчилгээний тухай хууль¹⁰ [Sozialgesetzbuch Aches Buch Kinder- und Jugendhilfe, SGB VIII] -аар зохицуулдаг. Хууль нь холбооны түвшинд залуучууд ба залуучуудын хэрэгцээ, эрхийн асуудлыг зохицуулсан бөгөөд 1990.06.26-нд батлагдсан. 11 бүлэг, 108 зүйлтэй.</p> <p>Холбооны муж (Бундесланд) бүр Хүүхэд, залуучуудын үйлчилгээний тухай хуулийн хэрэгжилтийн акттай.</p>
6	Эстони	<p>Тус улсад дараах хуулиудаар хүүхэд, залуучуудын асуудлыг зохицуулдаг:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Хүүхэд хамгааллын хууль¹¹ (Child Protection Act,). Хууль нь 0-18 насны хүүхдийн эрх, таатай нөхцөлийг хангах зарчмыг тодорхойлсон. 2014.11.14-нд батлагдсан бөгөөд 11 бүлэг, 47 зүйлтэй, 2022 онд нэмэлт, өөрчлөлт орсон; - Залуучуудын үйл ажиллагааны тухай хууль¹² (Youth Work Act, 2010). Хууль нь 7-26 насны хүүхэд, залуусын насны ангилал, холбогдох эрх бүхий байгууллагын эрх үүргийг тодорхойлсон. 5 бүлэг, 35 зүйлтэй.
7	Ирланд	<p>2001 онд батлагдсан Залуучуудын үйл ажиллагааны тухай хууль (Youth Work Act 2001)¹³ 6 бүлэг, 37 зүйлтэй залуучуудын үйл ажиллагааг өргөжүүлэх, залуучуудад хөдөлмөрийн тэтгэлэг олгох зорилгоор залуучуудын үйл ажиллагааны үндэсний зөвлөх хороо байгуулах талаарх асуудлыг зохицуулсан.</p>
8	Грек	<p>Тус улсад залуучуудын асуудлыг хариуцсан яам, агентлаг, бие даасан хууль байдаггүй. Залуучуудын талаарх асуудлыг боловсрол, хөдөлмөр эрхлэлт, спорт, эрүүл мэнд, соёл урлаг, гэр бүл, цэргийн алба зэрэг бодлогын чиглэлээр янз бүрийн яамдын эрх зүйн актад тусгасан. Тухайлбал;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Боловсрол, шашин, спортын яамнаас гаргасан Мэргэжлийн болон насан туршийн боловсролын байгууллага байгуулах тухай хууль (Greek Law 4763/2020)-нь залуучуудыг ялгаварлан гадуурхалгүй, олон улсын тавцанд өрсөлдөхүйц хүний нөөцийг үндэсний хэмжээнд бүрдүүлэх, хөгжлийн бэрхшээлтэй залуучуудыг хангах зорилготой. - Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамнаас гаргасан Жендэрийн тэгш байдлын тухай хууль¹⁴ (Greek Law 4604/2019) нь эмэгтэй эрэгтэйчүүдийн тэгш байдлыг хангах, ялгаварлан гадуурхалтай тэмцэж, нийгмийн амьдралын бүх талын тэгш боломжийг олгох зорилготой.
9	Испани	<p>1978 оны Үндсэн хуульд “Төрийн бодлогод үр дүнтэй чөлөөтэй оролцох залуучуудын эрхийг хангана” гэж заасан. Тус улсын автономит мужууд</p>

¹⁰ Sozialgesetzbuch (SGB) - Aches Buch (VIII) - Kinder- und Jugendhilfe - (Artikel 1 des Gesetzes v. 26. Juni 1990, BGBl. I S. 1163) https://www.gesetze-im-internet.de/sgb_8/

¹¹ Child Protection Act <https://n9.cl/g4oi0>

¹² Youth Work Act <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/517072020007/consolide>

¹³ Youth Work Act 2001 Ireland www.irishstatutebook.ie

¹⁴ Greek Law 4604/2019 <https://ypergasias.gov.gr/wp-content/uploads/2021/02>

		<p>залуучуудын бодлогын талаар дараах мужийн 13¹⁵ хуульд тусгасан. Үүнд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кастил болон Леон мужийн залуучуудын тухай хууль (Ley 11/2002, de 10 de julio de 2002) - нь залуучуудын ажил эрхлэлт, боловсрол, нийгмийн хамгааллын талаарх асуудлыг зохицуулсан. 2. Мадридын залуучуудын тухай хууль¹⁶ 3. Риожагийн залуучуудын тухай хууль¹⁷ 4. Балеарын арлуудын залуучуудын тухай хууль¹⁸ 5. Мурсиагийн залуучуудын тухай хууль¹⁹ 6. Канари арлын залуучуудын тухай хууль²⁰ 7. Каталоны залуучуудын тухай хууль²¹ 8. Наваррагийн залуучуудын тухай хууль²² 9. Галисийн залуучуудын тухай хууль²³ 10. Арагоны залуучуудын тухай хууль²⁴ 11. Валесиагийн залуучуудын тухай хууль²⁵ 12. Астурын залуучуудын тухай хууль²⁶ 13. Баскийн залуучуудын тухай хууль²⁷
10	Франц	<p>Тус улсад залуучуудын асуудлыг зохицуулсан бие даасан хууль байдаггүй. Залуучуудын оролцоог дэмжих, бэхжүүлэх зорилгоор Засгийн газраас 2016 оны 10 дугаар сарын 12-ны өдрийн 2016-1377 дугаар тогтоолоор “Залуучуудын бодлогын чиг баримжаа олгох зөвлөл”-ийг байгуулсан. Боловсрол залуучуудын яам, Хөдөлмөр, эрүүл мэнд, эв нэгдлийн яам, Хууль зүйн яам, Дээд боловсрол, судалгаа, инновацийн яам зэрэг яамдуудын эрх зүйн актуудад залуучуудын асуудлыг тусгасан. Тухайлбал: Гэр бүлийн тухай хууль²⁸ (Code de l’action et des familles)-д залуучуудын нийгмийн үйл ажиллагаа, хамгаалал, залуучуудын байгууллага, аюулгүй байдлын стандарт, хөгжлийн бэрхшээлтэй залуучуудын нийгмийн асуудлыг тусгасан.</p>
11	Хорват	<p>Тус улсад залуучуудын асуудлыг бүхэлд нь зохицуулсан бие даасан хууль байдаггүй. 2023 онд батлагдсан Залуучуудын зөвлөл байгуулах тухай хууль (Zakon o savjetima mladih)²⁹ нь 12 бүлэг 28 заалттай. Тус хууль нь залуучуудын нийгмийн үйл ажиллагаа, шийдвэр гаргах үйл явцад идэвхтэй оролцуулах, орон нутгийн залуучуудыг идэвхжүүлэх,</p>

¹⁵ Spain youth law <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/spain/12-national-youth-law>

¹⁶ Madrid youth law <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2003-4502>

¹⁷ Rioja youth law https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2023-1606

¹⁸ Balearia law https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2022

¹⁹ Murcia law <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2008-12528>

²⁰ Canary law <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2023-12206>

²¹ Catalonia law <https://www.boe.es/boe/dias/2010/10/23/pdfs/BOE-A-2010-16137.pdf>

²² Navarra law <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2011-7411>

²³ Galicia law <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2012-11413>

²⁴ Aragon law <https://www.boe.es/boe/dias/2015/05/14/pdfs/BOE-A-2015-5330.pdf>

²⁵ Valencia <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2017-15372>

²⁶ Asturias law <https://sede.asturias.es/bopa/2019/04/11/2019-03618.pdf>

²⁷ Basque law https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/gazteriarri_buruzko

²⁸ Code de l’action et des familles https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006074069

²⁹ Zakon o savjetima mladih https://www.zakon.hr/z/716/Zakon-o-savjetima-mladih#google_vignette

		<p>үндэсний хэмжээнд залуучуудын оролцоог хянах зорилготой. Засгийн газраас 2023-2025 оны “Залуучуудын үндэсний хөтөлбөр” болох 6 чиглэл бүхий 28 арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ. Тэргүүлэх 6 чиглэл³⁰:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Залуучуудын хөдөлмөр - Залуучуудын нийгэм дэхь оролцоо - Залуучуудын боловсрол - Залуучууд ба Европын холбоо - Орон нутгийн залуучууд - Эрүүл мэнд, корона вирусын улмаас үүссэн хямрал
12	Итали	<p>Үндсэн хуулийн 31-р зүйлд "Бүгд найрамдах улс эх, хүүхэд, залуучуудыг хамгаалах" мөн 117-р зүйлд “Залуучуудад шаардлагатай асуудлыг нэгдсэн хууль тогтоомжид тусгана” гэж заасан. Дараах мужийн хуулиудад залуучуудын асуудлыг тусгасан. Үүнд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Базиликата мужийн хууль³¹ 2. Кампиниа мужийн хууль³² 3. Эмилия Романья мужийн хууль³³ 4. Фриули-Венециа Жулиа мужийн хууль³⁴ 5. Лацио мужийн хууль³⁵ 6. Лигуриа мужийн хууль³⁶ 7. Марке мужийн хууль³⁷ 8. Пьемонт мужийн хууль³⁸ 9. Пуглиа мужийн хууль³⁹ 10. Сардиниа мужийн хууль⁴⁰ 11. Сицили мужийн хууль⁴¹ 12. Тосканы мужийн хууль⁴² 13. Умбрия мужийн хууль⁴³
13	Кипр	<p>Тус улсад Залуучуудын тухай бие даасан хууль байдаггүй. 1994 онд батлагдсан “Залуучуудын зөвлөлийн тухай хууль”-ийн дагуу Залуучуудын зөвлөл нь залуучуудын бодлогод голлох үүрэг гүйцэтгэдэг бөгөөд тус байгууллагын үндсэн зорилго нь залуучуудын талаар иж бүрэн, мэргэшсэн бодлого боловсруулах саналаа Сайд нарын зөвлөлд оруулах юм.</p>
14	Латви	<p>Парламентаас “Залуучуудын хууль”-ийг баталж, 2009 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсөн. Хууль нь 13 зүйлтэй (section).</p>

³⁰ Vlada republike hrvatske https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_06_61_1018.html

³¹ Basilicata http://www.regione.basilicata.it/giunta/files/docs/DOCUMENT_FILE_243360.doc

³² Campania: Regional law 26/2016

³³ Emilia Regional law 14/2008

³⁴ Friuli Venezia Giulia Region: Regional law 5/2012

³⁵ Lazio Region: Regional Law 14/2021

³⁶ Liguria Region: Regional law 6/2009

³⁷ Marche Region: Regional law 24/2011

³⁸ Piemonte Region: Regional law 6/2019

³⁹ Puglia Region: Regional law 14/2020

⁴⁰ Sardegna Region: Regional law 11/1999

⁴¹ Sicilia Region: Regional law 6/2019

⁴² Toscana Region: Regional law 81/2020

⁴³ Umbria Region: Regional law 1/2016

		Залуучуудын хууль (Youth Law) ⁴⁴ -ийн зорилго нь 13-25 насны залуучуудын идэвх санаачилга, ажил хөдөлмөр, эх оронч үзэл, шийдвэр гаргах түвшинд болон нийгмийн харилцаанд оролцох оролцоог дэмжих замаар тэдний амьдралын чанарыг дээшлүүлэхэд юм.
15	Литва	Залуучуудын бодлогын хүрээний тухай хууль ⁴⁵ нь 2003 онд батлагдсан. Энэ хууль нь залуучуудын бодлогыг хэрэгжүүлэх зарчмыг тодорхойлсон үндэсний хууль юм. Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн яам нь залуучуудыг бодлогыг боловсруулж, хэрэгжилтийг зохион байгуулж, зохицуулж, хянадаг. Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайд 2022 онд залуучуудын үндэсний бодлогын баримт бичиг (2022-2024) ⁴⁶ -ийг баталсан. Энэхүү баримт бичгийн хэрэгжилтийг хангах арга хэмжээг тодорхойлох зорилготой төр, хувийн хэвшил, бусад байгууллагын хамтын ажиллагааг тодорхойлсон Залуучуудын талаар 2023-2027 онд баримтлах үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг ⁴⁷ 2023 онд баталсан.
16	Люксембург	“Залуучуудын тухай хууль” ⁴⁸ -ийг 2008 онд баталсан. 2016 онд залуучуудын бодлогын зорилт, уялдаа холбоотой зарим чухал өөрчлөлтүүдийг оруулсан. Залуучуудын тухай хуулийн дагуу залуучуудын бодлогын чиг хандлагыг тодорхойлсон үндэсний хэмжээний хөтөлбөрийг ⁴⁹ таван жил тутамд нэг удаа залуучуудын асуудал эрхэлсэн сайд боловсруулах ёстой. Одоогийн залуучуудын үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөр нь 2025 он хүртэл төрөөс залуучуудын талаар баримтлах бодлогыг чиглүүлэх стратеги зорилтуудыг тусгасан. Боловсрол, хүүхэд, залуучуудын яам нь залуучуудын байдлын талаарх үндэсний тайланг таван жил тутамд нийтлэх үүрэгтэй. Залуучуудын бодлогыг төрийн эрх баригчид, залуучуудын байгууллага, судалгааны байгууллагууд хоорондын зөвлөлдөх журмаар боловсруулж, тодорхойлдог.
17	Унгар	Тус улсад залуучуудын тухай хууль байхгүй. Залуучуудын бодлогын асуудлыг дараах 2 баримт бичгээр зохицуулж байна ⁵⁰ . Үүнд: - Залуучуудын үндэсний стратеги (2009-2024) : Парламентаас 2009 онд баталсан. - Шинэ үеийн ирээдүйн хөтөлбөр : Засгийн газраас 2012 онд баталсан. Залуучуудын бодлогыг Соёл, шинэтгэлийн яам хариуцдаг. Шинэ үеийн ирээдүй хөтөлбөр нь Европын холбооны буцалтгүй тусламжаар санхүүждэг.

⁴⁴ Латви Улсын Залуучуудын хууль: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/175920>

⁴⁵ Литва Улсын Залуучуудын бодлогын хүрээний тухай хууль: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.223790/asr>

⁴⁶ Литва Улсын Залуучуудын үндэсний бодлогын баримт бичиг: <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/lithuania/13-national-youth-strategy>

⁴⁷ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/50839d5024d911eea0b6cad9848a9596>

⁴⁸ <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/luxembourg/1-youth-policy-governance>

⁴⁹ <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/luxembourg/13-national-youth-strategy>

⁵⁰ <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/hungary/1-youth-policy-governance>

18	Мальт	<p>Мальт улсад залуучуудын асуудлыг зохицуулсан бие даасан хууль одоогоор байхгүй.</p> <p>2021 онд Засгийн газраас 2030 он хүртэл Залуучуудад хүрч ажиллах, тэднийг дэмжих “Үндэсний залуучуудын бодлого”⁵¹ баримт бичгийг гаргасан.</p> <p>Залуучуудын бодлогын асуудал нь Боловсрол, спорт, залуучууд, судалгаа, инновацийн яамны харьяа Залуучуудын судалгаа, инновацийн асуудал эрхэлсэн тамгын газрын үндсэн чиг үүрэг юм.</p>
19	Нидерланд	<p>Хүүхэд, залуучуудын сайн сайхан байдал, тэдний эрхийг хамгаалсан гол хууль нь 2015 онд батлагдсан, 12 бүлэг бүхий Хүүхэд, залуучуудын тухай хууль ⁵² (Child and Youth Act) юм. Тус хууль нь хүүхэд, залуучуудын өсч торних, хөгжихөд шаардлагатай эрүүл, аюулгүй орчныг бүрдүүлэх, тэдэнд тусламж, дэмжлэг үзүүлэх үндсэн зорилготой. Хуульд дараах асуудлыг зохицуулсан байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хүүхэд, залуучуудад чиглэгдсэн үйлчилгээг үндэсний түвшнээс муж, орон нутгийн түвшинд шилжүүлэх; • Хүчирхийлэл болон хайхрамжгүй байдалд өртөх эрсдэлтэй хүүхдүүдийн аюулгүй байдлыг хангах хүүхэд хамгааллын асуудал; • Хүүхэд, өвсөр насныханд эмнэлгийн болон сэтгэлзүйн тусламж, үйлчилгээг хүртээмжтэй болгох хүүхэд, өвсөр насныхны эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ; • Тусгай хэрэгцээт хүүхэд, залуучууд, тэдний гэр бүлийнхэнд чиглэсэн дэмжлэг, үйл ажиллагаа; • Эмзэг бүлгийн хүүхдүүдийн нийгмийн болон боловсролын асуудалд дэмжлэг үзүүлэх зэрэг болно. <p>Хүүхэд, залуучуудын шинэчлэлийн хөтөлбөр (Youth Reform Agenda) 2023 онд үндэсний засгийн газар, орон нутгийн захиргааны байгууллагууд, хүүхэд, залуусын эрхийг хамгаалагчид, мэргэжлийн холбоод хамтран Хүүхэд, залуучуудын шинэчлэлийн хөтөлбөрийг баталсан байна. Тус хөтөлбөр нь хүүхэд, залууст чиглэсэн цогц арга хэмжээг багтаасан бөгөөд тэдэнд үзүүлэх халамж үйлчилгээг сайжруулахын сацуу боломжийн үнэ төлбөртэй болгохыг зорьсон байна.</p>
20	Австри	<p>Австри улсад хүүхэд, залуучуудтай холбоотой асуудлыг дан ганц хуулиар бус тодорхой асуудлыг дагнан зохицуулсан хэд хэдэн хуулиар зохицуулдаг байна.</p> <p>Холбооны залуучуудын төлөөллийн тухай хууль (Federal Youth Representation Act)-ийг 2000 онд баталсан бөгөөд хууль нь улс төрийн шийдвэр гаргах үйл явцад залуучуудын оролцоог хангах, тэднийг татан оролцуулах зорилготой. Тус хуулиар Австри улсын 30 хүртэлх насны залуусын улс төрийн үзэл бодлын төлөөлөл болох Холбооны залуучуудын зөвлөлийг байгуулсан байна. Зөвлөл нь залууст мэдлэг, мэдээлэл олгох залуучуудын холбоод, сайн дурын ажлыг удирдан,</p>

⁵¹ Мальт Улсын Үндэсний залуучуудын бодлого: <https://fliphtml5.com/rqmmms/wbuk>

⁵² Нидерланд Улсын Хүүхэд, залуучуудын тухай хууль: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47262373/Children-youth-support-care-in-NL.pdf/cc194340-a8af-40e5-adc4-62c222d358b5?t=1484567554000>

	<p>зохион байгуулах бөгөөд Үндэсний Зөвлөл, Засгийн газар, олон нийтийн өмнө залуусын үзэл бодлыг төлөөлөх үүрэгтэй.</p> <p>Холбооны залуучуудыг дэмжих тухай хууль⁵³ (Federal Youth Promotion Act) нь 2000 онд батлагдсан бөгөөд хүүхэд, залуучуудын бие бялдар, сэтгэхүй, нийгэм, улс төр, шашин шүтлэг, ёс зүйн ойлголт, чадамжийг цаашид хөгжүүлэх зорилгоор сургууль, анги танхимаас гадуурх боловсрол, залуучуудын байгууллага болон залуучуудаас гаргасан санаачлагуудыг дэмжих, санхүүжүүлэх үйл ажиллагааг зохицуулсан.</p> <p>Залуучуудад үзүүлэх нөлөөллийн үнэлгээний журам (Regulation on the Assessment of Impacts on Young People) нь 2013 онд батлагдсан бөгөөд аливаа хууль тогтоомжийн залуучуудад үзүүлж буй нөлөөг залуучуудын зүгээс үнэлүүлэх зорилготой. Хуулиар Залуусын үнэлгээ (Youth check) буюу шинээр батлагдах аливаа хууль, дүрэм журамд хийх нөлөөллийн үнэлгээг бий болгосон. Хуулиар бүх яамд хууль, тогтоомжийн төслийн хүүхэд, залууст үзүүлэх нөлөөг системтэйгээр үнэлэхийг үүрэг болгосон. Ингэснээр хүүхэд, залуусын бодит хэрэгцээний талаарх ойлголтыг нэмэгдүүлж, тэдэнд илүү ээлтэй нийгмийг бий болгох зорилготой.</p> <p>Холбооны улсын хэмжээнд орон нутгийн онцлог бүхий 9-н Залуучуудыг хамгаалах тухай хууль⁵⁴ (Youth Protection Law) хэрэгжиж байна. Тус хуулиудын нийтлэг агуулга нь хүүхэд, залууст тодорхой газруудад нэвтрэх, тодорхой үйл ажиллагаанд хамрагдах, архи, тамхи зэрэг бодисын хэрэглээнд хүүхэд, залуучуудад насны хязгаар тогтоон залуучуудыг хамгаалах зорилготой.</p> <p>Холбооны хүүхэд, залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийн тухай хууль (Child and Youth Employment Act)⁵⁵ нь 1987 онд батлагдсан. Тус хуулиар 15 хүртэлх насны хүүхэд буюу ерөнхий боловсрол (compulsory education) эзэмшээгүй хүүхдийн хөдөлмөр эрхлэх, дагалдан суралцах сургалтанд хамрагдах зэргийг хориглосон. 18 нас хүртэлх залууст ажил, амралтын цагийн тусгай дүрэм үйлчлэх хийгээд хараахан эрхэлж болохгүй ажлуудыг багтаасан байна.</p> <p>Холбооны хүүхэд, халамжийн тухай хууль (Federal Child and Welfare Act) нь 2013 онд батлагдсан. Хуулиар хүүхэд хамгааллын удирдамжийг Холбооны Засгийн газраас батлан, муж, орон нутгийн засаг, захиргааны байгууллагууд хэрэгжүүлэхээр тогтсон. Хуулиар хэрэв хүүхэд шаардлагатай халамж, хамгааллыг гэр орондоо авах боломжгүй бол тухайн орон нутгийн Хүүхэд, залуучуудын газраас халамж, хамгааллыг үзүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулна. Хүүхдийг эцэг, эх, асран хамгаалагчтай зөвшилцсөний үндсэн дээр болон шүүхийн шийдвэрээр асрамжийн газрын хамгаалалтад авна.</p>
--	---

⁵³ <https://www.bundeskanzleramt.gv.at/en/agenda/youth/youth-promotion.html>

⁵⁴ <https://www.bundeskanzleramt.gv.at/en/agenda/youth/youth-protection.html>

⁵⁵ Австри Улсын Хүүхэд, залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийн тухай хууль: <https://www.bundeskanzleramt.gv.at/en/agenda/youth/youthwork.html>

		<p>Австрийн Залуучуудын стратеги (Austrian Youth Strategy)⁵⁶ нь 14-30 хүртэлх насны хүүхэд, залуусыг хамран, тэдэнд зориулсан бодлого боловсруулах, үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх үндсэн зорилготой. Стратеги нь 4 чиглэлийг хамарна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сурах ба хөдөлмөрлөх 2. Оролцоо ба санаачлага 3. Амьдралын чанар ба хамтын ажиллагаа 4. Мэдээ, мэдээлэл. <p>Холбооны яамд тус бүр өөрийн эрхлэх үйл ажиллагааны хүрээнд үндэсний хэмжээнд 1-2 “залууст зориулсан зорилт”-ыг боловсруулан, хэрэгжүүлэх тодорхой үйл ажиллагааг төлөвлөж ажилладаг. Мөн эдгээр зорилтыг салбар дундын арга хэмжээ гэж үздэг тул бусад яамдуудтай нягт хамтран ажилладаг байна. Залуучуудын стратегийг хэрэгжүүлэхэд залуусын идэвхтэй оролцоог чухалчлан үздэг.</p>
21	Польш	<p>Польш улс нь залуучуудыг дэмжих бие даасан хуульгүй. Залуучууд, өсвөр насныхантай холбоотой асуудлыг дараах хуулиудаар зохицуулсан байна.</p> <p>Польш Улсын Үндсэн хууль (Constitution of the Republic of Poland) болон Боловсролын тухай хууль (Act on Education)-д тус тус зааснаар бүх хүүхэд 18 нас хүртлээ заавал боловсрол эзэмших эрхтэй.</p> <p>Хөдөлмөрийн тухай хууль (Labor Code)⁵⁷-д 15-18 нас хүртэлх хүүхэд, залуусын эрхэлж болох ажлын төрөл болон ажлын цагийг хуульчилсан байна. Ингэхдээ асран хамгаалагчийн зөвшөөрлийн үндсэн дээр тэдний боловсрол эзэмшихэд саад учруулахгүй, эрүүл мэндэд нь сөргөөр нөлөөлөхгүй байхыг чухалчилсан байна.</p> <p>Дээд боловсрол, шинжлэх ухааны тухай хууль (Act on Higher Education and Science)⁵⁸ нь 2018 онд батлагдсан бөгөөд суралцагсдад хүртээмжтэй, чанартай боловсрол олгох, шаардлагатай ур чадварыг эзэмшүүлснээр өөрийн орны болон хилийн чанад дахь хөдөлмөрийн зах зээл дээр хэрэгцээтэй ажилтан бэлтгэх, залуучуудын ажилгүйдлийн түвшинг бууруулах үндсэн зорилготой.</p> <p>Төгсөгчдийг дадлагажуулах тухай хууль (Act on Graduate Internships)⁵⁹ нь 2009 онд батлагдсан. Тус хууль ажил олгогчидтой хамтран дээд сургууль төгсөгчдийг эзэмшсэн мэргэжлийн дагуу ажлын байран дээр дадлагажуулах замаар төгсөгчдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх, залуучуудын ажилгүйдлийн түвшинг бууруулах үндсэн зорилготой. Дадлагажигчдад тодорхой хэмжээний санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх, дадлага хийх нөхцөлийг бүрдүүлэх зэрэг их, дээд сургууль болон ажил олгогчдын эрх, үүргийг хуульчилсан байна.</p>

⁵⁶ Австри Улсын Залуучуудын стратеги: <https://www.bundeskanzleramt.gv.at/en/agenda/youth/austrian-youth-strategy/youth-strategy-overview.html>

⁵⁷ Польш Улсын Хөдөлмөрийн тухай хууль: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19740240141>

⁵⁸ Польш Улсын Дээд боловсрол, шинжлэх ухааны тухай хууль: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180001668>

⁵⁹ Польш Улсын Төгсөгчдийг дадлагажуулах тухай хууль: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wd20091271052>

		<p>Гэмт хэрэгт холбогдсон хүүхэд, залуучуудад дэмжлэг үзүүлэх, тэднийг дахин нийгэмшүүлэх тухай хууль (Act on the Support and Resocialization of Minors)⁶⁰ нь 2022 онд батлагдсан. Хууль нь гэмт хэрэгт холбогдсон хүүхэд, залууст шийтгэл ногдуулахаас илүү засан хүмүүжүүлэх, нийгэмшүүлэх тогтолцоог бүрдүүлэх үндсэн зорилготой. Мэдлэг, боловсрол олгох, нийгмийн ажилд хамруулах замаар тэднийг дахин гэмт хэрэг үйлдэх, холбогдохоос урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааг зүхицуулсан байна.</p>
22	Португал	<p>Португал улс нь залуучуудын тухай бие даасан хуульгүй. Португал улсын Үндсэн хуулийн 70 дугаар зүйлд залуучуудын эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхийг хангах, тэднийг хамгаалах тусгай үүргийг төрд ногдуулсан байна.</p> <p>Залуусын эрх, тэдний оролцоог хангах зорилгоор 16-30 насны хүүхэд, залуусыг хамарсан Үндэсний Залуусын Парламент болон орон нутгийн залуусын зөвлөлүүд үйл ажиллагаа явуулдаг.</p> <p>Залуучуудын хэрэгцээ, эрх, үүргийг хэд хэдэн чиглэлээр хууль тогтоомжуудад оруулан зохицуулсан байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Боловсрол болон сургалт • Хөдөлмөр эрхлэлт болон бизнес эрхлэх • Эрүүл мэнд • Орон сууц • Сайн дурын ажил • Иргэншил зэрэг болно. <p>Дээд боловсрол, шинжлэх ухааны тухай хууль (Act on Higher education and Science)-аар дээд боловсролын институцүүд болон оюутны эрх, санхүүгийн тусламж, боловсролын чанар зэрэг асуудлыг зохицуулсан байна.</p> <p>Хөдөлмөрийн тухай хууль (Labour Code)-д 18-аас доош насны хүүхэд, залуусын хөдөлмөр эрхлэлтийн нөхцөл, үүнд ажлын цаг, ажлын төрөл, ажлын байран дээрх хамгаалалт зэргийг зохицуулсан. Тухайлбал, хөдөлмөр эрхлэлтийн доод нас 16, долоо хоногт 40-өөс илүү цаг ажиллахыг, аюултай хөдөлмөр эрхлэх болон шөнөөр ажиллахыг тус тус хориглоно. Залуусыг ажлын байраар хангах зорилгоор 16-25 насны хүүхэд, залуусыг тусгай хөтөлбөрөөр дадлагажуулах, хувийн хэвшлийн байгууллагуудад татаас олгох зэрэг үйл ажиллагааг хэрэгжүүлдэг байна.</p> <p>Нийгмийн тусламжийн тухай хууль (Act on Social Assistance)-аар тусгай хэрэгцээт болон бага орлоготой, эмзэг бүлгийн айл өрхийн оюутан залуусыг тэтгэлэг, буцалтгүй тусламж зэрэг санхүүгийн тусламжийн хөтөлбөрүүдэд хамруулах, орон сууцны тэтгэмж олгох, татаас олгох зэрэг нийгмийн тусламжийн асуудлыг зохицуулсан байна.</p> <p>Эрүүл мэндийн тухай хууль зааснаар залуучууд бүх нийтийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд үнэ төлбөргүй хамрагдах, жирэмслэлтээс сэргийлэх ерөндөг үнэ төлбөргүй тавиулах болон жирэмсний 10 хүртэлх 7 хоногт үр хөндүүлэх боломжтой байна.</p>

⁶⁰ Гэмт хэрэгт холбогдсон хүүхэд, залуучуудад дэмжлэг үзүүлэх, тэднийг дахин нийгэмшүүлэх тухай хууль: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20220001700>

23	Румын	<p>Румын улсын Залуучуудын тухай хууль (Youth law)⁶¹ 2006 онд батлагдсан. Тус хуулиар 14-35 нас хүртэлх хүүхэд, залуустай холбогдон гарах харилцааг зохицуулсан байна. Тус хуулиар:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Залуусын эрх, хамгаалалт, • Залуусын оролцоо (үндэсний болон орон нутгийн түвшинд ардчиллын хийгээд шийдвэр гаргах үйл явцад хамруулах), • Боловсрол, сургалтын хүртээмжийн асуудал, • Залуусын хөдөлмөр эрхлэлт болон бизнес эрхлэлт, • Эрүүл мэнд, сайн сайхан байдал, • Залууст зориулсан Засгийн газраас хэрэгжүүлэх хөтөлбөрүүд, • Үндэсний болон орон нутгийн түвшний Залуучуудын байгууллагуудын талаар зохицуулжээ.
24	Словени	<p>Словени улсад залуучуудтай холбогдон гарах харилцааг Залуучуудын салбар дахь нийтийн ашиг сонирхлын тухай хууль (Act on Public Interest in the Youth Sector)⁶², Залуучуудын зөвлөлийн тухай хууль (Youth Council Act)⁶³ болон Оюутны Холбооны тухай хууль (Students Association Act)-аар голлон зохицуулж байна.</p> <p>Залуучуудын салбар дахь нийтийн ашиг сонирхлын тухай хууль нь 2010 онд батлагдсан. Хуульд залуучуудыг нийгэм, эдийн засаг, соёл, улс төрийн амьдралд нэгтгэх, залуучуудын ажил, үйл ажиллагааг хөгжүүлэхэд зохих дэмжлэг үзүүлэх төрийн бодлогыг хэрэгжүүлэх байгууллага, тэдгээрийн үйл ажиллагааны уялдаа холбоо зэргийг тодорхойлсон байна. Хуулийн 4-р зүйлд зааснаар залуучуудыг хамарсан дараах чиглэлийн бодлогуудыг хэрэгжүүлж байна. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Залуучуудын бие даасан байдал, • Залуучуудын ур чадварыг дээшлүүлэх албан бус мэдлэг, боловсрол, сургалтын үйл ажиллагаа, • Залуучуудын хөдөлмөрийн зах зээлд орох боломжийг нээх, бизнес эрхлэх чадварыг хөгжүүлэх, • Боломж хязгаарлагдмал залуучуудыг дэмжих, тэдний асуудалд анхаарал хандуулах, • Залуучуудын сайн дурын үйл ажиллагаа, эв нэгдэл, үе үеийн залуусын хамтын үйл ажиллагаа, • Залуучуудын хөдөлгөөн, олон улсын интеграц, • Эрүүл амьдралын хэв маягийг дэмжиж, залуучуудыг янз бүрийн хэлбэрийн хараат байдлаас урьдчилан сэргийлэх, • Залуусын бүтээлч сэтгэлгээ, инновацыг дэмжих, соёлын бүтээгдэхүүн хүртэх боломжийг нэмэгдүүлэх, • Нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэхэд залуусын оролцоог нэмэгдүүлэх зэрэг болно.

⁶¹ Румын Улсын Залуучуудын тухай хууль: <https://www.youthpolicy.org/factsheets/country/romania>

⁶² Словени Улсын Залуучуудын салбар дахь нийтийн ашиг сонирхлын тухай хууль: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5834>

⁶³ Словени Улсын Залуучуудын зөвлөлийн тухай хууль: https://www.youthpolicy.org/uploads/documents/Slovenia_2010_Youth_Councils_Act_Unofficial_Consolidated_EN.pdf

25	Солонгос	<p>Солонгос улс нь залуучуудтай холбоотой харилцааг бие даасан хэд хэдэн хуулиар зохицуулдаг. Үүнд:</p> <p>Залуучуудын суурь хуулийг⁶⁴ 1993 онд баталсан. Энэ хуулиар залуучуудын эрх, үүрэг болон гэр бүл, нийгэм, төр, нутгийн захиргааны байгууллагын залуучуудын өмнө хүлээх үүргийг тодорхойлж, залуучуудын талаар баримтлах бодлогын үндсийг тодорхойлсон. Тус хууль нь 10 бүлэг, 66 зүйлтэй.</p> <p>Залуучуудын үйл ажиллагааг дэмжих тухай хуулийг⁶⁵ 2005 онд баталсан. Тус хуулиар төр болон орон нутгийн засаг захиргаа залуучуудын тэнцвэртэй өсөлтөд шаардлагатай үйл ажиллагаа, тэдгээрт суурилсан сургалтын болон соёлын үйл ажиллагааг дэмжихтэй холбоотой асуудлыг зохицуулсан. Тус хууль нь 8 бүлэг, 72 зүйлтэй.</p> <p>Залуучуудыг хамгаалах тухай хуулийг⁶⁶ 1997 онд баталсан бөгөөд өсвөр үеийхэнд буруу ташаа (хортой) мэдээ мэдээлэл, хар тамхи, мансууруулах бодисыг тараах, хор хөнөөлтэй орчин орохыг зохицуулах, залуучуудыг эрүүл саруул хүн болгон төлөвшүүлэхтэй холбоотой харилцааг зохицуулсан. Тус хууль нь 8 бүлэг, 64 зүйлтэй.</p> <p>Залуучуудын халамжийг дэмжих тухай хууль нь 2005 онд батлагдсан, 10 бүлэг, 45 зүйлтэй. Энэ хуулиар залуучуудын нийгмийн халамжийг сайжруулахтай холбоотой харилцааг зохицуулсан бөгөөд өсвөр насныхны эрүүл мэндийг дэмжих, залуучуудыг дэмжих нэгдсэн тогтолцоо, эрсдэлт бүлгийн залуучуудад үзүүлэх дэмжлэг, өсвөр насны эцэг эхчүүдэд үзүүлэх дэмжлэг болон залуучуудын халамжийн байгууллага, байгууламжийн талаар тус тус зохицуулсан.</p> <p>Мөн Хүүхэд, өсвөр үеийнхний бэлгийн хүчирхийллээс хамгааллын тухай хууль⁶⁷, Сургуулиас гадуурх залуучуудыг дэмжих тухай хуулиуд⁶⁸ байдаг.</p> <p>Залуучуудын бодлогын асуудлыг Жендэрийн эрх тэгш байдал, гэр бүлийн сайд хянаж, зохицуулах бөгөөд тус яаманд Залуучуудын бодлогын хороо ажилладаг. Жендэрийн эрх тэгш байдал, гэр бүлийн сайд нь залуучуудын хөгжлийн үндсэн төлөвлөгөөг холбогдох захиргааны төв байгууллагын дарга нартай зөвшилцөж, батлах бөгөөд энэ талаар Үндэсний Ассамблейн холбогдох байнгын хороонд танилцуулах ёстой.</p>
26	Словак	<p>Тус улсад 2008 онд Залуучуудад чиглэсэн үйл ажиллагааг дэмжих тухай хууль⁶⁹ (The Act on Youth Work Support, No 282/2008 Кол.) батлагдсанаар залуучуудыг дэмжих, тэдний эрхийг хамгаалах үндэсний хууль тогтоомжийн систем бүрэлдэн бий болсон байна. Энэхүү хууль нь залуучуудад чиглэсэн ажил, арга хэмжээг дэмжих, албан бус боловсрол</p>

⁶⁴ БНСУ-ын Залуучуудын суурь хууль: <https://n9.cl/bdx4o>

⁶⁵ БНСУ-ын Залуучуудын үйл ажиллагааг дэмжих тухай хууль: <https://n9.cl/edcr4>

⁶⁶ БНСУ-ын Залуучуудыг хамгаалах тухай хууль: <https://n9.cl/ngasa>

⁶⁷ БНСУ-ын Хүүхэд, өсвөр үеийнхний бэлгийн хүчирхийллээс хамгааллын тухай хууль: <https://n9.cl/31fzd>

⁶⁸ БНСУ-ын Сургуулиас гадуурх залуучуудыг дэмжих тухай хууль: <https://n9.cl/9ps3z>

⁶⁹ Словак Улсын Залуучуудад чиглэсэн үйл ажиллагааг дэмжих тухай хууль: https://static.slov-lex.sk/pdf/SK/ZZ/2008/282/ZZ_2008_282_20200101.pdf

		<p>олгох, тэдгээрийн санхүүжилт, боловсролын хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэл болон залуучуудын сайн дурын үйлчилгээ зэрэг олон асуудлыг зохицуулдаг байна. 2021 онд тус хуульд тухайн салбар харилцааны бодит хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн холбогдох нэмэлт өөрчлөлтүүд оруулсан байна.</p> <p>Бүгд Найрамдах Словак Улсын Залуучуудын стратеги 2021-2028⁷⁰ (Slovak Republic Youth Strategy 2021-2028) нь тус улсын залуучуудын бодлогыг тодорхойлсон хамгийн гол, үндсэн баримт бичиг юм. Энэхүү стратегийг боловсруулахад хоёр жил зарцуулсан бөгөөд үргэлжилсэн хэлэлцүүлгийн үйл явцад улс орны өнцөг булан бүрээс 300 гаруй оролцогч талууд оролцсон байна.</p> <p>Улсын хэмжээнд залуучуудын бодлогын төлөвлөлт, зохицуулалтыг Боловсрол, шинжлэх ухаан, судалгаа, спортын яам⁷¹ (Ministry of Education, Science, Research and Sport) эрхлэн гүйцэтгэдэг. Тус яамны харьяа Словакийн Залуучуудын хүрээлэн⁷² (Slovak Youth Institute) нь Бүгд Найрамдах Словак Улсын залуучуудын бодлогын тодорхой чиглэл, ялангуяа эрдэм шинжилгээ, залуучуудад чиглэсэн ажил, арга хэмээ, залуучуудыг мэдлэг, мэдээллээр хангах болон залуусын авьяас, чадварын нээн илрүүлэх хөгжүүлэх үйл ажиллагааг явуулдаг төрийн гол байгууллага юм. Залуучуудын бодлого төлөвлөлт, хэрэгжилтэд салбар дундын хандлагыг дараах хоёр механизмаар хангаж байна: Үүнд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)Залуучуудын стратегийг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор байгуулагдсан БШУССЯ-ны дэргэдэх Залуучуудын салбарт төрөөс баримтлах бодлогын яам хоорондын ажлын хэсэг; 2)Хөдөлмөр, нийгмийн асуудал, гэр бүлийн яамны дэргэдэх Хүүхэд, залуучуудын хороо. <p>1990 онд байгуулагдсан Словакийн Залуучуудын зөвлөл⁷³ (Youth Council of Slovakia) нь нийт улсын хэмжээний 29 хүүхэд, залуучуудын байгууллагаас бүрдсэн ашгийн бус байгууллага юм. Энэ байгууллага улс төрийн үзэл бодол, шашин шүтлэг, үндэс угсаа, нийгмийн гарал үүслийг үл харгалзан хүүхэд, залуучуудын нэрийн өмнөөс үйл ажиллагаа явуулдаг бөгөөд хэдийгээр хууль тогтоомжоор баталгаажгаагүй боловч албан бусаар "залуучуудын дээд төлөөлөл" гэж тооцогддог ажээ. Тус зөвлөл нь олон нийтийн эх үүсвэрээс санхүүждэг ба БШУССЯ-ны хөтөлбөрүүдээс жил бүр зохих хандив, тусламж авдаг байна.</p>
27	Финланд	<p>Финланд Улс 1970-аад оны эхэн үеэс эхлэн залуучуудын талаар тусдаа хуультай болсон. Тус хуулиар залуучуудын хөгжлийг дэмжих, эрхийг хамгаалах үйл ажиллагаа, арга хэмжээ, залуучуудын талаарх бодлого,</p>

⁷⁰ Словак Улсын Залуучуудын стратеги 2021-2028: https://www.minedu.sk/data/files/11043_strategia-slovenskej-republiky-pre-mladez-na-roky-2021-2028.pdf?fbclid=IwAR2dcbrAQDGnnRuegA8IAJTcoIzNxiDNkcs9grQMqwm6_Toql19iIt33nR0

⁷¹ Словак Улсын Боловсрол, шинжлэх ухаан, судалгаа, спортын яам: <https://www.minedu.sk/about-the-ministry/>

⁷² Словак Улсын Залуучуудын хүрээлэн: <https://www.iuventa.sk>

⁷³ Словак Улсын Залуучуудын зөвлөл: <https://mladez.sk>

		<p>холбогдох төрийн төв болон орон нутгийн байгууллагуудын үүрэг, хариуцлага, салбар хоорондын хамтын ажиллагаа болон төрөөс олгох санхүүжилт зэрэг асуудлыг зохицуулдаг байна. Одоогоор 2017 онд батлагдсан Финландын үндэсний залуучуудын тухай хууль ⁷⁴ (Finland's National Youth Act) хүчин төгөлдөр үйлчилж байна. Залуучуудын үндэсний бодлогыг нэгдсэн удирдлагаар хангах, бодлого боловсруулах, зохицуулах чиг үүргийг Боловсрол, соёлын яам ⁷⁵ эрхлэн хариуцдаг. Үүний зэрэгцээ орон нутгийн засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн хүрээний залуучуудын бодлогоо өөрсдөө хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээдэг.</p> <p>Энэхүү хуульд зааснаар залуучуудын бодлогод илүү нарийвчилсан зорилтуудыг тусгах зорилгоор “Залуучуудын бодлого ба Залууст чиглэсэн үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөр” ⁷⁶ (National Youth Work and Youth Policy Programme) -ийг дөрвөн жил тутамд батлан хэрэгжүүлж байхаар тусгасан. Орон нутгийн удирдлагаас залуучуудын талаар хэрэгжүүлэх ажил, арга хэмжээ, хариуцлагыг “Залуучуудын бодлого ба Залууст чиглэсэн ажил, арга хэмжээний тухай” Засгийн газрын тогтоол (2017)-оор нарийвчлан тодорхойлсон байна.</p> <p>Финланд Улсын Боловсрол, соёлын яамны дэргэд Залуучуудын асуудал эрхэлсэн төрийн зөвлөл ⁷⁷ (State Youth Council) ажилладаг. Тус зөвлөл нь залуучуудын талаар баримтлах бодлого боловсруулах, “Залуучуудын бодлого ба Залууст чиглэсэн ажил, арга хэмжээний үндэсний хөтөлбөр”-т тусгах асуудлын талаар Боловсрол, соёлын яаманд санал, зөвлөмж хүргүүлэх, залуучуудын санал, санаачилгыг дэмжих зэрэг чиг үүрэгтэй. Түүнчлэн Нутгийн удирдлагын тухай хуульд ⁷⁸ (2015) хотын захиргаа нь дэргэдээ залуучуудын зөвлөлийг байгуулан ажиллуулах талаар заасан байдаг ажээ.</p>
28	Швед ⁷⁹	<p>Тус улсад Залуучуудын хөгжлийг дэмжих, эрхийг хамгаалах чиглэлийн бие даасан хууль байхгүй боловч дараах бодлогын барим бичгүүдээр үндсэн бодлогоо тодорхойлдог байна. Үүнд:</p> <p>"Залууст чиглэсэн – амьдрах таатай нөхцөл, эрх мэдэл болон нөлөөллийн бодлого" ("With a Focus on Young People - a policy for good living conditions, power and influence") хэмээх Залуучуудын бодлогын</p>

⁷⁴ Финланд Улсын Үндэсний залуучуудын тухай хууль: <https://okm.fi/documents/1410845/4276311/Youth+Act+2017/c9416321-15d7-4a32-b29a-314ce961bf06/Youth+Act+2017.pdf?t=1503558225000>

⁷⁵ Финланд Улсын Боловсрол, соёлын яам: <https://okm.fi/en/frontpage>

⁷⁶ Финланд Улсын Залуучуудын бодлого ба залууст чиглэсэн үйл ажиллагааны үндэсний хөтөлбөр: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162381/OKM_2020_4.pdf?sequence=1&isAllowed=y

⁷⁷ Финланд Улсын Залуучуудын асуудал эрхэлсэн Төрийн зөвлөл: <https://tietoanuorista.fi/en/state-youth-council/>

⁷⁸ Финланд Улсын Нутгийн удирдлагын тухай хууль: <https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2015/en20150410.pdf>

⁷⁹ Швед Улсын залуучуудын бодлого 2020: https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/63134234/Sweden_Country-sheet_April2020.pdf/835bf2e1-674c-e117-590a-55f673e08c72?t=1587567881000

		<p>билл⁸⁰ (Youth Policy Bill, 2014)-д бүх залуус сайн сайхан амьдрах нөхцөлөөр хангагдах, өөрсдийн амьдралаа өөрөө тодорхойлох эрх мэдэлтэй байх, нийгмийн хөгжилд нөлөөлөх чадамжтай байх ёстой гэж тус улсын залуучуудын бодлогын ерөнхий зорилгыг тодорхойлсон байдаг.</p> <p>Залуучуудын бодлогын баримт бичиг⁸¹ (Youth Policy Letter, 2020/21) - т залуучуудын эрүүл мэнд, боловсрол, хөдөлмөр эрхлэлт, гэмт хэрэг, гэмт хэрэгт өртөх эрсдэл, орон байр, амралт чөлөөт цаг, спорт, соёлын үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлуудыг багтаасан. Уг баримт бичигт 2021-2024 оны “Үйл ажиллагааны хөтөлбөр” (Action Plan)-т залуучуудын бодлогын хүрээнд нэмэгдсэн дөрвөн шинэ тэргүүлэх чиглэлийг ч мөн тусгасан. Эдгээр нь, сэтгэцийн эрүүл мэнд; нийгмийн оролцоо ба хөдөлмөрийн зах зээл дэх байр суурь; утга учиртай чөлөөт цаг; нийгмийг байгуулах ажилд оролцох нь зэрэг юм. Тухайн үйл ажиллагааны хөтөлбөрт 2014 оны Залуучуудын бодлогын тухай биллд тусгагдсан зорилгыг хэрэгжүүлэх, орчин нөхцөлийг бүрдүүлэхэд чиглэгдсэн 100 гаруй ажил, арга хэмжээ тусгагджээ. 2022 онд залуучуудын бодлогын асуудлыг Соёлын яам (Ministry of Culture)-наас Эрүүл мэнд, нийгмийн харилцааны яам⁸² (Ministry of Health and Social Affairs)-нд шилжүүлсэн. Швед Улсын Иргэний нийгэм, залуучууд хариуцсан агентлаг⁸³ (The Swedish Agency for Youth and Civil Society) нь залуучуудын бодлогын хэрэгжилтэд хяналт тавьдаг байна.</p> <p>Шведийн Залуучуудын Байгууллагуудын Үндэсний Зөвлөл⁸⁴ (National Council of Swedish Youth Organisations) нь тус улсын үндэсний хэмжээний 85 хүүхэд, залуучуудын байгууллагыг нэгтгэсэн тэдгээрийн эрх ашгийг хамгаалах хамтын ажиллагааны байгууллага юм. Тус байгууллага Европын залуучуудын форумын бүрэн эрхт гишүүн ажээ.</p>
29	ИБУИНХУ (Их Британи)	<p>Их Британид залуучуудын хөгжлийг дэмжих, эрхийг хамгаалах чиглэлийн үндэсний хэмжээний тусгайлсан хууль байдаггүй. Харин бүрэлдэхүүн улс бүр өөр өөрийн холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд зохицуулдаг байна. Тухайлбал:</p> <p>Англи: Залуучуудын тухай нэгдсэн, тусгай хууль байхгүй. Гэсэн хэдий ч залуучуудын эрэлт, хэрэгцээ, эрхийг хангах, залуучуудын асуудлыг хэрхэн шийдвэрлэхийг зохицуулсан асуудлыг хэд хэдэн хууль тогтоомжид тусгасан байдаг. Энэ хүрээнд, тус улсын Соёл, хэвлэл</p>

⁸⁰ Швед Улсын Залуучуудын бодлогын билл:

<https://www.regeringen.se/contentassets/e005ea3010f94b60b5e9ceb6c061e8e/med-fokus-pa-unga--en-politik-for-goda-levnadsvillkor-makt-och-inflytande-prop.-201314191>

⁸¹ Швед Улсын Залуучуудын бодлогын баримт бичиг:

<https://www.regeringen.se/contentassets/6865beb448ed4554975a41e56e1f47a0/ungdomspolitisk-skrivelse-skr-202021105.pdf>

⁸² Швед Улсын Эрүүл мэнд, нийгмийн харилцааны яам: <https://www.government.se/government-of-sweden/ministry-of-health-and-social-affairs/>

⁸³ Швед Улсын Иргэний нийгэм, залуучууд хариуцсан агентлаг: <https://www.mucf.se/en>

⁸⁴ Швед Улсын Залуучуудын байгууллагуудын Үндэсний зөвлөл: <https://lsu.se>

	<p>мэдээлэл, спортын газар⁸⁵ (Department for Culture, Media and Sport)-ын 2021 оны зардлын тоймд⁸⁶ дурдсанаар залуучуудын үйлчилгээнд хуваарилсан 560 сая фунтын сангаас 2022 онд “Залуучуудын үндэсний баталгааны хөтөлбөр”⁸⁷-ийг зарласан. Энэ хөтөлбөр нь Английн хамгийн ядуу хэсэг буюу нутаг дэвсгэрт 300 хүртэлх шинэ, тохижуулсан залуучуудад зориулсан барилга, байгууламж барих, залуучуудын бүлгийн хүлээлгийн жагсаалтыг хөнгөвчлөх, Эдинбургийн гүнгийн шагналыг Английн бүх улсын ерөнхий боловсролын сургуулиудад өргөжүүлэн хүртээх зорилготой юм.</p> <p>Шотланд: Шотландад залуучуудын тухай цогц хууль байдаггүй боловч хэд хэдэн өөр өөр хууль тогтоомжид залуучуудын эрхийн асуудлыг тусгасан байдаг. Залуучуудын талаарх бодлогын гол баримт бичиг нь 2014-2019 оны Залууст чиглэсэн үйл ажиллагааны үндэсний стратеги⁸⁸ (National Youth Work Strategy 2014-2019) юм. Энэхүү стратеги нь шинэчлэгдэн батлагдсан байна. (National Youth Work Strategy (2023-2028))</p> <p>Умард Ирланд: Залуучуудын тухай хууль байдаггүй. 2020-2030 он хүртэлх Хүүхэд, залуучуудын стратеги⁸⁹ (Children and Young People's Strategy 2020-2030) нь "Умард Ирландын бүх хүүхэд, залуучуудын сайн сайхан байдлыг сайжруулах" салбар хоорондын стратегийн үүрэг гүйцэтгэдэг.</p> <p>Вэльс: Залуучуудын тухай цогц хууль байхгүй. Залуучуудад чиглэсэн үйл ажиллагааны стратеги⁹⁰ (Youth Work Strategy (2019)) болон Хүүхэд, залуучуудын оролцооны үндэсний стандарт (Children and Young People's National Participation Standards (2016))-аар залуучуудын хөгжил, эрхийг хамгаалах асуудлыг тодорхойлдог байна.</p> <p>Их Британийн Залуучуудын Зөвлөл⁹¹ (British Youth Council, BYC) нь үндэсний болон орон нутгийн 200 гаруй залуучуудын байгууллагаас бүрдсэн, залуучуудын хөгжлийг дэмжих, эрхийг хамгаалах шүхэр байгууллага юм. Гишүүн байгууллагууд жил бүр бүх бодлого, стратегийн шийдвэрийг удирдан чиглүүлдэг залуу төлөөлөгчдийн зөвлөлийг (16-25 насны) сонгодог байна.</p>
--	--

⁸⁵ Английн Соёл, хэвлэл мэдээлэл, спортын газар:

<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-culture-media-and-sport>

⁸⁶ Английн 2021 оны төсвийн зардлын тойм: <https://www.gov.uk/government/publications/autumn-budget-and-spending-review-2021-documents/autumn-budget-and-spending-review-2021-html>

⁸⁷ Английн залуучуудын үндэсний баталгааны хөтөлбөр:

<https://www.gov.uk/government/news/government-outlines-ambitious-plans-to-level-up-activities-for-young-people>

⁸⁸ Шотландын Залууст чиглэсэн үйл ажиллагааны үндэсний стратеги 2014-2019:

<https://www.youthlink.scot/wp-content/uploads/2023/02/National-Youth-Work-Strategy-2014-2019.pdf>

⁸⁹ Умард Ирландын хүүхэд, залуучуудын стратеги 2020-2030: <https://www.education-ni.gov.uk/sites/default/files/publications/education/final-executive-children-and-young-people%27s-strategy-2020-2030.pdf>

⁹⁰ Вэльсийн Залуучуудад чиглэсэн үйл ажиллагааны стратеги 2019:

<https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2019-06/youth-work-strategy-for-wales.pdf>

⁹¹ Их Британийн Залуучуудын зөвлөл: <https://nya.org.uk/byc/>

30	Сербия	<p>Залуучуудын тухай хууль⁹² (Law on Youth)-ийг 2011 онд баталсан. Энэ хуулиар залуучуудын бодлогыг хэрэгжүүлэх бүтэц, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны хүрээг тодорхойлсон. 2023 онд 2030 он хүртэлх шинэ “Залуучуудын стратеги”⁹³ (Youth Strategy)-ийг баталсан байдаг бөгөөд энэхүү стратеги нь тус улсын 3 дахь стратеги юм. Тус стратегийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг⁹⁴ батлан хэрэгжүүлж байна.</p> <p>Сербийн Аялал жуулчлал, залуучуудын яамны⁹⁵ дэргэдэх Залуучуудын газар⁹⁶ (Youth Sector within the Ministry of Tourism and Youth) нь тус улсын залуучуудын бодлогын асуудлыг дагнан хариуцдаг төрийн байгууллага юм. Залуучуудын газар нь:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Залуучуудын бодлого, стратегийг боловсруулах, боловсронгуй болгох, хэрэгжүүлэх; - Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлт, сайн дурын ажилд дэмжлэг үзүүлэх; - Залуучуудын байгууллага, холбоодтой хамтран ажиллах, тэдгээрийг дэмжих туслах чиг үүргийг тус тус хэрэгжүүлдэг. <p>Сербийн Үндэсний Залуучуудын Зөвлөл⁹⁷ (National Youth Council of Serbia) нь 100 гаруй залуучуудын байгууллагуудыг нэгтгэсэн, нэгдсэн холбоо бөгөөд Сербийн залуучуудын төлөөллийн бие даасан дээд байгууллага юм. Тус зөвлөл нь залуучуудын нийгэм дэх байр суурийг бэхжүүлэх зорилготой бөгөөд залуучууд, тэдний эрхийг хамгаалах төрийн бус байгууллага болон засгийн газар, түүний төлөөний институциудын хооронд холбогч үүрэг гүйцэтгэдэг байна. Энэхүү зөвлөл нь дараах үндсэн стратегийн зорилттой.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Залуучуудын бодлогыг боловсруулах, хэрэгжүүлэх тогтолцоо, түүнд залуучуудын идэвхтэй оролцоог хангах механизмыг боловсронгуй болгох; - Залуучуудын эрхийг хамгаалах; - Залуучуудыг чадавхижуулах, залуучуудын байгууллагыг бэхжүүлэхэд хувь нэмэр оруулах.
31	Исланд	<p>Залуучуудын тухай хууль⁹⁸ (2007) нь залуучуудын арга хэмжээ болон улс төр дэх залуучуудын оролцоог голчлон анхаардаг. Уг хуульд зааснаар аливаа залуучуудад чиглэсэн зохион байгуулалттай арга хэмжээ нь нийгмийн, урьдчилан сэргийлэх, сурган хүмүүжүүлэх,</p>

⁹² Сербия Улсын Залуучуудын тухай хууль: <https://www.mos.gov.rs/wp-content/uploads/download-manager-files/The%20Law%20on%20Youth.pdf>

⁹³ Сербия Улсын Залуучуудын стратеги 2030:

<https://mto.gov.rs/extfile/sr/1829/EN%20Youth%20Strategy%20in%20the%20Republic%20of%20Serbia%20for%20the%20period%20from%202023%20to%202030.pdf>

⁹⁴ Сербия Улсын Залуучуудын стратеги 2030-ийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө:

<https://mto.gov.rs/extfile/sr/2686/engap.pdf>

⁹⁵ Сербия Улсын Аялал жуулчлал, залуучуудын яам: <https://mto.gov.rs>

⁹⁶ Сербия Улсын Залуучуудын газар: <https://mto.gov.rs/tekst/1070/sektor-za-omladinu.php>

⁹⁷ Сербия Улсын Үндэсний залуучуудын зөвлөл: <https://koms.rs/national-youth-council-of-serbia/>

⁹⁸ Исланд Улсын Залуучуудын тухай хууль: https://www.government.is/library/04-Legislation/Youth%20Act%202017_no%2070_english%202019.pdf

		<p>боловсролын үнэт зүйлсийг харгалзан үзэх ёстой бөгөөд залуучуудын санаачлага, идэвхтэй оролцоог дэмжих замаар тэдний сайн сайхан байдалд хүрэх нөхцөл бололцоог бий болгох ажээ.</p> <p>Исланд Улсад Залуучуудын нэгдсэн бодлого байхгүй бөгөөд залуучуудтай холбоотой ихэнх асуудал, арга хэмжээг хотын захиргаадад хариуцуулдаг байна.</p> <p>Боловсрол, хүүхдийн яам⁹⁹ (Ministry of Education and Children)-ны Бага боловсрол, спорт, залуучуудын газар нь "Засгийн газрын түвшинд албан боловсролоос гадуурх залуучуудын асуудал"-ыг ерөнхийд нь хариуцдаг. Залуучуудын тухай хуулийн дагуу есөн хүний бүрэлдэхүүнтэй "Залуучуудын зөвлөл"-ийг сайдын тушаалаар томилдог бөгөөд энэ нь залуучуудын асуудлаар зөвлөлдөж, тэргүүлэх чиглэл, бодлогыг санал болгож, залуучуудын үйл ажиллагааны талаар зөвлөгөө өгч, залуучуудын бага хурлыг төлөвлөж, олон улсын залуучуудын арга хэмжээнд оролцдог байна.</p> <p>Исландын Үндэсний Залуучуудын Зөвлөл¹⁰⁰ (National Youth Council of Iceland) нь хотуудын залуучуудын зөвлөл болон бусад залуучуудын байгууллагуудын гишүүнчлэлд суурилсан залуучуудын шүхэр байгууллага юм. Залуучуудын тухай хуульд зааснаар Залуучуудын зөвлөлийн үндсэн чиг үүрэг нь:</p> <ul style="list-style-type: none"> - залуучуудын бодлогын асуудлаар үндэсний болон хотын удирдлагуудтай зөвлөлдөх; - залуучуудын асуудлаарх уулзалт, хурал төлөвлөх, зохион байгуулах; - залуучуудын асуудлаарх гадаад хамтын ажиллагаанд оролцох. <p>Тус байгууллага нь Европын залуучуудын форумын бүрэн эрхт гишүүн.</p>
32	Япон	<p>Хүүхэд, залуучуудыг дэмжих тухай хууль¹⁰¹ (Child and Youth Development Support Promotion Act) нь 6 бүлэг 34 зүйлтэй. Тус хуулийг Үндсэн хууль, Хүний эрхийн конвенцын зарчмыг үндэслэн боловсруулсан. Хуульд ирээдүй хойч үе болсон хүүхэд залуучуудын нийгмийн оролцоо, хөгжил дэвшлийг дэмжих үйл ажиллагааг үндэсний хэмжээнд хэрэгжүүлэх цогц арга хэмжээ, үүрэг хариуцлага, зарчмуудыг тодорхойлсон.</p> <p>Японы Залуучуудын Зөвлөл (JYC)¹⁰² нь Японы залуучуудын зөвлөлийн дүрмийн (2023 онд шинэчлэгдсэн)¹⁰³ дагуу залуучуудыг улс төрийн үйл явц, бодлого боловсруулахад татан оролцуулахад анхаардаг. Тус зөвлөл нь бодлогын санал боловсруулж, холбогдох улс төрийн оролцогч талуудад хүргүүлж, тэдний ахиц дэвшлийг хянаж, Япон дахь залуучуудын улс төрийн оролцоо, улс төрийн боловсролыг дээшлүүлэх арга хэмжээ зохион байгуулдаг.</p>

⁹⁹ Исланд Улсын Боловсрол, хүүхдийн Яам: <https://www.government.is/ministries/ministry-of-education-and-children/>

¹⁰⁰ Исланд Улсын Үндэсний Залуучуудын зөвлөл: <https://luf.is/en/>

¹⁰¹ Япон Улсын Хүүхэд залуучуудыг дэмжих тухай хууль <https://laws.e-gov.go.jp/law/421AC0000000071>

¹⁰² Японы Залуучуудын Зөвлөл <https://www.jcyc.org/>

¹⁰³ Японы залуучуудын зөвлөлийн дүрэм <https://youthconference.jp/wp/wp-content/uploads/>

33	Сингапур	<p>Залуучуудын асуудлыг зохицуулсан бие даасан хууль байхгүй. Салбарын болон тодорхой асуудлыг зохицуулсан хуулиудаар залуучуудтай холбогдон гарах харилцааг зохицуулж байна.</p> <p>Сингапур улсад залуучуудыг 15-35 насныхан гэж тодорхойлдог. Соёл, нийгэм, залуучуудын яам¹⁰⁴ (Ministry of Culture, Community and Youth), түүний харьяа Үндэсний залуучуудын зөвлөл¹⁰⁵ (National Youth Council) нь Гадагшаа чиглэсэн Сингапур (Outward Bound Singapore), Сингапурын залуучуудын корпус (Youth Corps Singapore) байгууллагууд хамтран үндэсний хэмжээнд залуучуудад чиглэсэн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж байна.</p> <p>Үндэсний залуучуудын зөвлөлөөс дараах чиглэлүүдээр хөтөлбөрүүд хэрэгжүүлдэг. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Залуусын манлайлал • Залуусын оролцоо • Залуусын үйл ажиллагаа болон залуусыг хүчирхэгжүүлэх • Залуусыг дэлхийд болон Азид бэлдэх • Ажил, хөдөлмөрт бэлдэх зэрэг болно.
----	----------	---

--oo0oo--

¹⁰⁴ Сингапур Улсын Нийгэм, соёл, залуучуудын яам: <https://www.mccy.gov.sg/about-us/our-statutory-boards-and-agencies>

¹⁰⁵ Сингапур Улсын Үндэсний залуучуудын зөвлөл: <https://www.nyc.gov.sg/programmes-list>